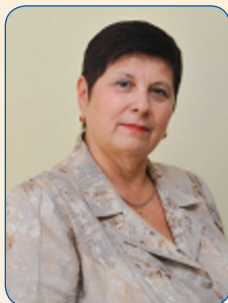

NOȚIUNEA, CARACTERELE JURIDICE ȘI CATEGORIILE OBLIGAȚIEI LEGALE DE ÎNTREȚINERE

Valentina CEBOTARI,
doctor în drept,
conferențiar universitar

Sumar

Codul Familiei conține principiul potrivit căruia membrii familiei sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material reciproc. Obligația de întreținere dintre membrii familiei, fiind una legală, formează cea mai vastă instituție a dreptului familiei. Prevederile legii sunt permisiv-imperative, ceea ce înseamnă că membrii familiei, între care există obligația respectivă, pot încheia un contract privind plata pensiei de întreținere în care să fie reglementată mărimea, condițiile și modul de plată a întreținerii, iar în lipsa înțelegerii dintre ei, se vor aplica prevederile imperative ale legii. Și, deoarece în cele mai multe cazuri apar litigii între membrii familiei, prezentul articol abordează noțiunea, caracterele juridice și categoriile pensiei de întreținere în scopul aplicării cât mai corecte a legislației de către juristii practicieni și satisfacerii intereselor membrilor familiei minori și ai celor inapți de muncă.

Cuvinte-cheie: familia, Codul familiei, obligație legală de întreținere, obligația debitorului, raporturi de întreținere

Summary

The concept, judicial character and the maintenance obligation categories

The Family Code contains the principle according to which the family members are obliged morally and financially support each other. Being legal the maintenance obligation between family members form the most large institution of family law. The law provisions are permissive-imperatives which means that the members between which exist this kind of obligation can sign a contract on alimony in which will be stipulated the size, conditions and manner of alimony payment but in case of lack of this contract the members will apply the imperative provisions of the law. Taking into account that in many cases between family members arise disputes the present article approaches the concept, legal character and the alimony categories in order to correctly apply the legislation by the practicing lawyers and to satisfy the interests of minor family members and those unable to work.

Keywords: family, Family Code, legal maintenance obligation, debtor's obligation, maintenance relationships

1. Noțiunea și caracterele juridice ale obligației de întreținere

Familia este elementul natural și fundamental al oricărei societăți, indiferent de formațiunea politică și economică care o guvernează. Toate tendințele omenirii au fost și sunt îndreptate spre asigurarea necesităților materiale și spirituale ale omului. În acest scop a apărut familia, statul și dreptul. Membrii familiei, fiind legați între ei prin căsătorie, rudenie, adopție sau alte raporturi asimilate de lege cu cele de familie, întotdeauna au avut grijă unul de altul, au purtat răspundere pentru creșterea și educarea copiilor, pentru îngrijirea persoanelor în etate și a celor care nu puteau să-și asigure singure existența. La început, acestea erau niște reguli morale, care mai târziu au fost transformate în norme juridice.

Perioada în care trăim este una de tranziție de la o formațiune socială la alta, iar trecerea de la niște reguli bine cunoscute la altele, care nu sunt, în viziunea noastră, prea bune, este întotdeauna anevoioasă. Dacă nu cu prea mult timp în urmă toată populația, cu mici excepții, beneficia de locuri de muncă, de pensii și indemnizații ce asigurau coșul minim de consum, astăzi, în lipsa locurilor de muncă, multă lume este cuprinsă de fenomenul migrației și al lucrului „la negru”, adică ilegal și neasigurat. Astfel, o bună parte a populației, în caz de boală, invaliditate, șomaj etc. rămâne fără surse de existență și grija pentru ei cade pe umerii membrilor familiei.

Constituția Republicii Moldova declară că familia se întemeiază pe căsătoria liber consimțită între bărbat și femeie, fiind bazată pe egalitatea lor în drepturi, pe îndatorirea părinților de a asigura creșterea, educația și instruirea copiilor, ca aceștia, la rândul lor, să aibă grijă de părinți și să le acorde ajutor. La fel și Codul familiei conține principiul potrivit căruia membrii familiei sunt datori să-și acorde unul altuia sprijin moral și material reciproc. Principiul menționat este desfășurat în titlul IV din Codul Familiei, care se intitulază „Obligația de întreținere dintre membrii familiei”.

În jurisprudență raporturile de întreținere pot fi divizate, după modul de apariție a acestora, în două categorii: *întreținerea legală și întreținerea contractuală*. Întreținerea legală este obligația născută din prevederile Codului familiei, iar întreținerea contractuală reprezintă obligația

survenită în urma încheierii unui act juridic, cum ar fi contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață sau contractul de rentă viageră. În prezentul studiu ne vom referi la obligația legală de întreținere și problemele pe care le ridică aceasta la etapa actuală.

Una dintre cele mai utilizate noțiuni ale obligației de întreținere este noțiunea autorului român Filipescu Ion P., care o definește în felul următor: **obligația legală de întreținere** – este îndatorirea impusă de lege unei persoane de a acorda altei persoane mijloace necesare traiului, inclusiv satisfacerea nevoilor spirituale și – în cazul obligației de întreținere a părinților față de copiii lor minori – mijloacele pentru educarea, învățătura și pregătirea lor profesională.¹

Obligația legală de întreținere se fundamentează pe afecțiunea și prietenia care există între membrii familiei, cât și pe regulile de conviețuire socială² și are ca scop ajutarea persoanei apropiate aflate în nevoie. Nevoia fiind situația în care se găsește o persoană care nu-și poate procura cele necesare traiului, care nu are venituri – fie dobândite prin muncă, fie produse de bunurile sale, ori alte bunuri de valoare sau ce depășesc ceea ce îi este necesar existenței – care, eventual, ar putea fi vândute pentru a-și procura cele necesare întreținerii.³ Respectiv, scopul obligației de întreținere reprezintă ajutarea și reabilitarea persoanelor aflate în neputință, în baza relațiilor de familie sau celor similare acestora. Dacă este să privim apariția relațiilor de întreținere cu ideea realizării scopului obligației legale din punct de vedere juridic, atunci, ca relație juridică, obligația de întreținere ia naștere în baza unui acord dintre părți sau în baza unei hotărâri judecătorești, conform căreia unii membri ai familiei sunt îndreptățiți să primească întreținerea, iar alții sunt îndatorați să o presteze beneficiarilor prestației date.

Astfel, analizând scopul și reglementarea obligației legale de întreținere, am putea desprinde câteva caractere specifice acesteia, care o deosebesc într-un mod individual de alte tipuri de obligații ce sunt prezente în raporturile dintre oameni. Individualizarea dată este necesară pentru trasarea unor granițe clare între obligația legală de întreținere și celelalte tipuri de obligații, care, deși aparent sunt similare, se deosebesc semnificativ una de alta. Așadar, obligația legală de întreținere are următoarele caractere:

Caracterul legal. Caracterul dat al obligației de întreținere rezultă din faptul că ea este stabilită de lege, există în condițiile legii și există numai între persoanele prevăzute de lege. Aceste dispoziții sunt imperative, deoarece sunt prevăzute în scopul de a ocroti, de a se asigura existența persoanelor anume care se află în nevoie, din cauza incapacității de muncă.⁴

Caracterul dat plasează obligația legală de întreținere într-un loc intangibil, astfel nimeni nu va putea să limiteze anticipat dreptul beneficiarului prestației date și, respectiv, obligația de a oferi întreținerea dată prin anumite acte juridice menite să radieze obligația dată din sarcina debitorului prestației. Deci, indiferent de actele juridice încheiate între participanții raporturilor de întreținere, aici referindu-ne la beneficiarul întreținerii și titularul obligației respective, obligația de întreținere va lua naștere în baza faptelor juridice, expres prevăzute de legislația în vigoare, și anume:

- existența între subiecte a relațiilor de familie;
- existența condițiilor necesare pentru întreținere, stabilite de contract sau de lege (spre exemplu, minoritatea celui îndreptățit să primească sau incapacitatea de muncă, starea de nevoie ș.a.);
- acordul părților sau hotărârea instanței judecătorești privind plata pensiei de întreținere.⁵

Obligația legală de întreținere se poate realiza atât prin pronunțarea unei hotărâri de către instanța de judecată, cât și printr-un contract privind plata pensiei de întreținere încheiat între persoana care datorează întreținerea și persoana care are dreptul la întreținere. Reieșind din prevederile art. 92 Codul familiei, contractul menționat are o natură juridică civilă, dar se deosebește de contractele prevăzute de Codul civil prin faptul că subiecte ale contractului pot fi doar persoanele prevăzute în lege, iar obiectul acestuia poate fi doar prestația legală pe care un membru al familiei o datorează altor membri ai familiei. Deci, contractul privind plata pensiei de întreținere, reglementat de Capitolul XV din Codul familiei, apare ca o modalitate de realizare a dreptului unui membru al familiei de a primi întreținerea de la alți membri ai familiei, drept stabilit de normele imperative ale legii, ceea ce confirmă caracterul legal al acestei obligații.

Obligația de întreținere este o obligație imperativă prevăzută de lege, deoarece legea este cea care determină cadrul exercițiului dreptului la

¹ Filipescu I.P., *Tratat de Dreptul Familiei*, București: All Beck, 2001, p. 443.

² Cebotari Valentina, *Dreptul Familiei Ed. a 2-a*, Chișinău: S.N., 2008, p. 218.

³ Filipescu I.P., *Tratat de dreptul familiei*, București: All Beck, p. 446.

⁴ Ștefan Cocoș, *Dreptul Familiei vol. II*, București: Lumina Lex, p. 114.

⁵ Cebotari Valentina, *Prevederi legale privind obligația de întreținere*, în: "Revista Națională de Drept", 2003, nr.2, p.16.

întreținere și al executării obligației de întreținere. Ca urmare, obligația legală de întreținere se naște direct din lege atunci când sunt îndeplinite condițiile pe care aceasta le prevede.⁶

Caracterul strict personal al obligației de întreținere reiese din faptul că ea există între anumite categorii de persoane, strict determinate de lege, fiind destinată satisfacerii nevoilor personale impuse creditorului obligației de existență sa zilnică. Caracterul dat și, evident, strictețea acestui caracter reies din faptul că există o legătură strânsă a persoanei care beneficiază de pensia de întreținere, precum și a persoanei obligate să o presteze cu însăși obligația. Aceasta nu poate fi într-un oarecare mod transferată prin moștenire, nu poate constitui în nici un caz obiect al contractelor, nu poate fi cedată de creditor unor terțe persoane, iar debitorul nu poate trece datoria sa în sarcina altor persoane.

În literatura de specialitate și, în special, în cea româna, se pot desprinde elemente definitorii ale caracterului dat, respectiv menționăm că caracterul personal al obligației de întreținere determină anumite particularități ale ei. Adică, în consecință, putem enumera următoarele elemente definitorii ale caracterului dat:

- obligația legală de întreținere nu poate fi transmisă la moștenitori, atât activ, cât și pasiv;
- creanța de întreținere este incesibilă, atât activ, cât și pasiv, ceea ce înseamnă că cesiunea de creanță, novația prin schimbare de debitor sau stipulația pentru altul sunt incompatibile cu ea;
- obligația legală de întreținere nu poate forma obiectul acțiunii oblice, dar creditorii debitorului obligației legale de întreținere vor putea cere pe această cale sistarea întreținerii sau reducerea cuantumului acesteia⁷;
- obligația de întreținere poartă un caracter personal, deoarece este inseparabil legată de persoana obligată să o presteze și de cea îndreptățită să o primească.⁸

Obligația de întreținere este de regulă reciprocă. Chiar dacă obligația de întreținere nu este condiționată de reciprocitate, ea oricum își are existența în raporturile obligaționale din domeniul dreptului familiei, deoarece, chiar dacă copilul nu a beneficiat cât era minor de un ajutor material necesar întreținerii sale, din motiv că părintele, care era și debi-

torul întreținerii, era în imposibilitate de a-și onora obligația dată, acesta din urmă va avea dreptul de a beneficia de o întreținere din partea copilului său în momentul în care se va afla în imposibilitate de a munci și în stare de nevoie. Deci, putem observa că, chiar dacă copilul, deja matur, care are calitatea de debitor al întreținerii, nu a beneficiat de o astfel de întreținere cât el era minor, este obligat la întreținerea părintelui său aflat în nevoie. Respectiv, conform celor enunțate mai sus, observăm că există și cazuri în care reciprocitatea dată nu se evidențiază, însă acest fapt îl putem cataloga ca o excepție de la regula generală, iar regula generală în cazul dat reprezintă ideea introducerii unei solidarități în societate, pentru a apăra persoanele aflate în nevoie prin intermediul raporturilor familiale sau al raporturilor asimilate celor familiale.

Reciprocitatea din raporturile obligaționale de întreținere legală este similară principiului solidarității din dreptul protecției sociale, conform căruia contribuabilii varsă un procent anumit din salariul acestora în Bugetul Asigurărilor Sociale de Stat, cu scopul de a forma un capital suficient, încât statul, prin procesele sale de gestiune, să ofere ulterior plăți, numite pensii, persoanelor aflate în etate și care au ajuns pragul de pensionare. Următoarele generații vor face același lucru pentru urmașii lor, respectiv - se evidențiază într-un mod clar o oarecare reciprocitate solidară din partea societății în ansamblu, care este condusă de către stat, iar acesta din urmă are tendința, chiar și menirea, de a crea și, ulterior, de a implementa o politică socială ce ar uni societatea și ar face-o cât mai solidară. În doctrina română reciprocitatea este trasată de un șir de excepții, care în literatura autohtonă nu au dobândit o popularitate precum au dobândit-o autorii de peste Prut, aceasta datorându-se și Codului familiei vechi, care conținea prevederi ce au dat naștere unor ipoteze care pot în mod evident constitui excepții de la regula generală, cea a reciprocității, dar, din cauza că șirul prezentat de doctrinarii vecini nu și-a găsit fundament în legislația autohtonă, acestea din urmă nu au fost enumerate, fiind omise din situațiile ce pot exista în cadrul relațiilor de întreținere. Unii autori - ca Al. Bacaci și V. Dumitrache - consideră ca sunt situații în care relațiile de întreținere legală pot îmbrăca în unele cazuri forma nu a unor obligații doar reciproce sau doar unilaterale, ci forma unor relații mixte, deoarece obligația de întreținere, născându-se cu un caracter reciproc, obține mai apoi un caracter unilateral sau invers, adică prestația care a avut ca scop să fie doar o prestație de întreținere unilaterală, fără aspectul legal de solidaritate și reciprocitate, devine un raport de reciprocitate. Totuși,

⁶ Bacaci Al., *Raporturile juridice patrimoniale în dreptul familiei*, Cluj-Napoca: Dacia, 1986, p. 183.

⁷ Filipescu I., Diaconu M., *Soluții privind unele probleme actuale din practica instanțelor judecătorești în materia dreptului familiei*, în: *Revista Română de Drept*, nr. 8/1982, p. 47.

⁸ Cebotari Valentina, *Prevederi legale privind obligația de întreținere*, în: *Revista Națională de Drept*, 2003, nr.2, p.16.

menționăm încă o dată că, în linii generale, relațiile de întreținere sunt ghidate de un caracter intangibil al specificului raporturilor date și, cu siguranță, este acel al reciprocității.

Caracterul succesiv (sau îndelungat). Caracterul dat datorează faptului că întreținerea este oferită pe o perioadă relativ îndelungată, respectiv - obligația de întreținere va persista în sarcina debitorului o perioadă de lungă durată. Succesivitatea obligației de întreținere înseamnă că obligația se execută prin prestații succesive, deoarece este destinată să satisfacă nevoile actuale ale beneficiarului ei, care pot fi diversificate zi de zi. Deci, putem spune că durata dată este, în primul rând, nedeterminată în unele situații și determinată în altele. Perioada de întreținere pe care noi o considerăm cea determinată este perioada în care părinții își întrețin copiii lor minori, deoarece întreținerea dată este o obligație prevăzută de lege: anume alin.(1) art. 74 din Codul familiei prevede că „*părinții sunt obligați să-și întrețină copiii minori...*”. Astfel, perioada determinată stabilită de lege, prin care debitorii obligației de întreținere sunt părinții, iar creditorii întreținerii date sunt copiii acestora, durează până la vârsta de 18 ani a copiilor, deoarece, după această dată, copiii nu mai sunt minori. Pe tot parcursul perioadei date, debitorii obligației de întreținere sunt datori să ofere grija și întreținerea cuvenită copiilor lor, care sunt exemplificate prin acordarea de către primii a suportului material și spiritual necesar unei dezvoltări normale și menținerii unei bune stări a sănătății.

Perioade determinate în care obligația de întreținere își găsește aplicare în legislație sunt puține (unul dintre soți este obligat la întreținerea celuilalt atunci când ultimul îngrijește de copilul comun timp de 3 ani după nașterea acestuia sau de un copil comun invalid până la vârsta de 18 ani), aceasta datorându-se situației prevăzute de esența obligației de întreținere, care este acordată persoanelor aflate în nevoie și necesită ajutor în satisfacerea nevoilor lor, pe care, din motive de incapacitate, nu pot să și le satisfacă, iar incapacitatea lor nu poate fi stabilită pe un anumit termen expres prevăzut, deoarece situația de *nevoie* este o stare incertă și nu poate fi stabilită cu exactitate perioada de existență a acesteia. Din categoria obligațiilor de întreținere, căroră nu le putem determina un termen, fac parte, în principiu, celelalte întrețineri legale, precum sunt: întreținerea între soți, când unul dintre soți plătește celuilalt pe viață sau pe tot timpul cât celălalt este inapt de muncă și necesită sprijin material; întreținerea între copii și părinți; întreținerea între părinți și copiii majori, care sunt inapți de muncă etc.

Caracterul succesiv al obligației legale de întreținere se manifestă, de regulă, prin executarea care are loc prin plata de prestații periodice corespunzătoare ritmului nevoilor beneficiarului, nevoi pe care este destinat să le satisfacă. De aceea, în principiu, plata anticipată a întreținerii sub forma unei prestații globale nu este acceptată. Totuși, în cazurile în care cel obligat la plata pensiei de întreținere încheie cu cel îndreptățit să primească întreținerea un contract privind plata pensiei de întreținere, este posibil ca această obligație să fie executată prin plata unei sume globale sau prin transmiterea unor bunuri.

Din prevederile legale (art.96 Codul familiei) deducem că plata întreținerii printr-o sumă bănească fixă, plătită periodic sau prin transmiterea unor bunuri poate avea loc ori de câte ori părțile au convenit la un astfel de mod de plată. Dacă, conform prevederilor contractului, bunurile au fost transmise, iar creditorul întreținerii, peste un anumit timp, se află iarăși în stare de nevoie, mai poate el oare pretinde întreținerea? Este greu de dat un răspuns ferm la această întrebare, deoarece contractul privind plata pensiei de întreținere, conform art.94 alin.(1) Codul familiei, se încheie, se execută, se modifică, se reziliază și se declară nul în conformitate cu normele Codului civil, iar dispozițiile acestuia consacră executarea obligației întocmai cum prevede contractul. Urmează de subliniat: art.111 din Codul familiei prevede că „*obligația de întreținere, apărută în baza contractului privind plata pensiei de întreținere, încetează în urma decesului uneia dintre părți, a expirării duratei contractului sau conform clauzelor acestuia*”. Respectiv, deducem că, în cazul încheierii contractului privind plata pensiei de întreținere, legiuitorul moldav a ignorat caracterul succesiv al obligației de întreținere, prin care fapt a micșorat protecția acelor membri ai familiei care sunt inapți de muncă și necesită sprijin material. Ne raliem la autorii care consideră că, „*chiar dacă executarea întreținerii s-ar face printr-o plată globală, creditorul întreținerii nu își pierde dreptul de a solicita majorarea cuantumului întreținerii, dacă s-au modificat criteriile avute în vedere inițial la stabilirea nivelului pensiei de întreținere*”⁹.

Caracterul divizibil. Din literatura de specialitate și din dispozițiile Codului Familiei, care se referă și reglementează obligația legală de întreținere, rezultă că aceasta mai are și caracterul divizibil, care denotă faptul că obligația de întreținere o pot presta și/sau primi mai mulți debitori și creditori. Divizibi-

⁹ Emese Florian, *Dreptul Familiei*, Cluj-Napoca: Limes, 2003, p. 312.

litatea creanței de întreținere între creditorii obligației date constă în faptul că un debitor al obligației de întreținere poate avea nu doar un unic creditor, ci doi sau mai mulți. Astfel, prin intermediul instanței de judecată, debitorul va putea diviza obligația acestuia între toți creditorii, cărora le datorează întreținerea.

Pe de altă parte, privitor la divizibilitatea obligației de întreținere putem exemplifica situația cu prezența unui singur creditor și existența mai multor debitori, care îi datorează respectiva întreținere. Divizibilitatea obligației de întreținere este aplicată nu din dorința nesăbuită sau negândită a legislatorului, ci din necesitatea persoanelor care sunt subiecți ai raporturilor de întreținere, astfel luând în considerație, nevoile și situația individualizată – luată în parte de judecătorul ce hotărăște soarta acestei diviziuni. Deci, divizibilitatea sau cel puțin posibilitatea unei astfel de proceduri în raporturile de întreținere va fi hotărâtă doar în temeiul unor situații speciale, care fac ca divizibilitatea dată să fie necesară.

Divizibilitatea între creditorii aceluiași debitor este situația când mai multe persoane sunt îndreptățite la întreținere, în același timp, din partea aceluiași debitor, care nu o poate presta la toate. În situația dată instanța judecătorească, ținând cont de nevoile fiecăruia dintre creditorii, poate hotărî fie ca întreținerea să se presteze numai unuia dintre ei, fie ca întreținerea să se împartă între mai multe sau toate persoanele îndreptățite să o ceară. În acest ultim caz, instanța trebuie să decidă modul în care va fi împărțită întreținerea între persoanele care urmează a o primi. De altfel, obligația de întreținere este și ea din categoria obligațiilor de drept civil și, la fel, poate fi divizibilă. Dispozițiile articolului 518 Cod civil al Republicii Moldova confirmă faptul că obligația este divizibilă în prezența mai multor debitori, iar articolul 519 ne vorbește despre posibilitatea divizării când obligația are o pluralitate de creditorii. Conform articolului 518 Cod civil, obligația este divizibilă între mai mulți debitori în cazul în care aceștia sunt obligați la aceeași prestație față de creditor, dar fiecare debitor poate fi urmărit separat până la concurența părții sale din datorie. Respectiv, dacă facem o analogie dintre obligațiunea din dreptul civil și cea din dreptul familiei, respectiva datorie este îndatorirea debitorului de a asigura întreținerea creditorului, deci am putea pune un semn de egalitate între cuvântul *datorie*, utilizat de Codul civil, și termenul *întreținere* din dreptul familiei, deoarece înțelesul acestui articol va fi utilizat de către instanța de judecată în lipsa unor prevederi exprese ale Codului familiei în acest sens. Prin intermediul Codului

civil am mai putea deduce următoarele teze: obligația este divizibilă între debitori în cazul în care o prestație față de creditor aparține mai multor debitori, care însă pot fi urmăriți fiecare doar pentru o parte din această prestație. Creditorul nu poate cere unuia dintre debitori executarea obligației în întregime.

Iar conform articolului 519 Cod civil, obligația este divizibilă între mai mulți creditorii în cazul în care aceștia sunt îndreptățiți la aceeași prestație din partea debitorului, dar fiecare creditor poate pretinde numai la partea sa din creanță. Dacă mai mulți creditorii au dreptul la o prestație, dar fiecare dintre ei are dreptul doar la o parte din prestație, creanța acestora este divizibilă. Fiecare creditor nu poate pretinde debitorului decât cota-parte din creanța ce i se cuvine. Aceasta este teza ce se referă la obligațiile de drept comun, însă, în relațiile de întreținere legală faptul dat este hotărât de către instanța de judecată care va decide proporționalitatea cotelor-părți a prestației care urmează a fi divizate. Respectiv, făcând o analiză comparativă între sensul prevederilor Codului civil în privința divizibilității obligațiunilor, trasăm mai întâi de toate o linie de similitudini ce le apropie sensul una de alta, și anume, la fel ca în obligațiile din dreptul comun, obligația de întreținere poate avea într-o situație o pluralitate de debitori, iar într-o altă situație - o pluralitate de creditorii, divizibilitatea este posibilă în ambele cazuri etc. Deosebirea dintre aceste două este, în primul rând, cea de natura apariției obligației, iar în al doilea rând - că creditorii obligațiilor din dreptul comun din start pot avea doar cote-părți dintr-o anumită creanță, iar în cazul dreptului familiei și a raporturilor de întreținere creanța nu poate fi divizată din startul apariției ei și anume aici ne referim la faptul că obligația legală de întreținere se referă, în primul rând, la satisfacerea nevoilor creditorului creanței, iar întreținerea dată nu poate fi secționată, deoarece nu putem secționa sau, mai bine zis, nu putem limita din start întreținerea, care într-un final este necesară pentru existența sau dezvoltarea unei persoane căreia suntem obligați să-i asigurăm aceste necesități inalienabile. Totuși, sub dinamica situației sociale și economice, în practică s-au dovedit și situații în care asupra unuia și aceluiași creditor sunt doi sau mai mulți debitori, sau invers - asupra unuia și aceluiași debitor sunt doi sau mai mulți creditorii, care toți necesită o întreținere destoinică sau, mai bine zis, necesară pentru dezvoltare sau o existență adecvată, însă, din considerente materiale, debitorul întreținerei se va afla în imposibilitate de a asigura acoperirea integrală a necesităților creditorilor. În asemenea situații, după cum am mai spus, intervine

instanța de judecată, care se va expune asupra divizibilității obligației debitorului.

Totuși, se consideră că obligația de întreținere a părinților față de copiii minori este o obligație *in solidum*, în sensul că respectivul copil are dreptul să ceară de la fiecare dintre părinții săi întreaga întreținere, urmând ca părintele obligat la întreaga întreținere să se întoarcă împotriva celui alt părinte, potrivit principiului egalității dintre mamă și tată.¹⁰

Caracterul variabil. Pe lângă caracterul divizibil al obligației de întreținere, obligația dată, după părerea unor autori, mai deține și un caracter variabil. Întrucât pensia de întreținere se stabilește în funcție de nevoile celui îndreptățit să o primească și de posibilitățile materiale ale celui obligat, elemente variabile în timp, obligația de întreținere poate fi mărită sau micșorată prin hotărâre judecătorească. Pe acest caracter se întemeiază și faptul că hotărârile judecătorești, pronunțate în acest domeniu, nu prezintă decât o relativă putere de lucru judecat, astfel că se poate introduce o nouă cerere de majorare sau de reducere a pensiei de întreținere ori de câte ori starea de fapt s-a modificat.¹¹

Aspectul variabil al obligației de întreținere nu este utilizat ca un caracter aparte de către mai mulți autori, însă suntem obligați să-i oferim însemnătatea cuvenită, deoarece nu putem să nu fim de acord cu faptul că această obligație nu are un caracter variabil, fiindcă, prin intermediul instanței de judecată, obligația de întreținere poate fi modificată, suspendată etc. din cele mai diverse motive, dar legale în același timp. Temeiurile date, nu sunt altceva decât situații care survin în raporturile de întreținere prin prisma problemelor materiale, de sănătate sau indiferent de natura acestora. Într-un final, acestea au un impact incontestabil asupra modificării raporturilor de întreținere, aducând astfel partea de adevăr în folosul introducerii caracterului dat. În general, cuvântul variabil reprezintă faptul că unele lucruri sunt susceptibile de a se schimba sau modifica, respectiv - și în cazul obligațiilor de întreținere sunt lucruri care oricum se schimbă. Aici mă refer la situații în care starea de nevoie a creditorului întreținerii a încetat să mai fie, adică starea acestuia s-a ameliorat semnificativ și acesta din urmă nu mai are nevoie de întreținerea de care a beneficiat anterior. Sau, în același context, putem plasa situația în care starea creditorului se înrăutățește și acesta din urmă are nevoie de un aport mai serios în privința

întreținerii acordate de către debitor, aportul dat se referă la un suport material mai semnificativ sau la o întreținere social-morală minuțioasă, în funcție de caz și de situații. Deci, putem conchide faptul că caracterul variabil al obligației de întreținere este unul de sine stătător, deoarece variabilitatea raporturilor de întreținere coincide nestingherit cu variabilitatea numărului de cazuri întâlnite în practica ce ține de obligația de întreținere, iar numărul dat, am putea spune, este echivalent cu numărul de modificări care pot surveni în raporturile de întreținere, astfel sugerând că caracterul variabil persistă, practic, mereu în multitudinea de raporturi din domeniul obligațiilor legale de întreținere.

(Continuare în numărul următor)

¹⁰ Filipescu I.P., *Tratat de dreptul familiei*, București: All Beck, 1996, p. 501;

¹¹ Bacaci Al. Dumitrache V. Hageanu C., *Dreptul Familiei Ed. a II-a*, București: All Beck, 2001, p. 214;